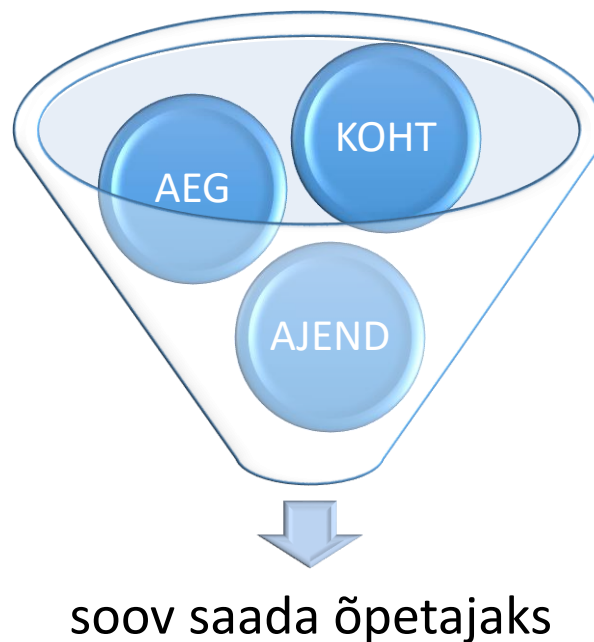

ÕPETAJA KARJÄÄRITEED

Soovi õpetajaks saada võivad mõjutada erinevad kohad, ajendid ning erinevad hetked. Ühe jaoks on õpetajaks hakkamine ühekordselt tehtud kindel otsus, teise jaoks aga järkjärgult väljakujunenud soov ning kolmas jõuab ehk elu jooksul ringiga tagasi oma esialgse mõtte juurde ning jõuab kooli klassi ette alles hiljem.

Võimalik sobilik ajahetk: koolipraktika, õpilasena (põhikool, gümnaasium nt õpetajate päev, loovtöö, töövarjuks olemine)

Koht: kodu (mitu põlvkonda ees) / kool / noorteorganisatsioonid (seotus) / ühiskond (projektide jms juhtimine)

Võimalik ajend: soov, sund, innustus, regulaarne kaasamine, eeskuju (õpetaja, kolleegide tegevus), suunamine, (ka lühike) kogemus (nt õpetajate päev, vilistlaspäevad, Tagasi kooli), mugavus, harjumus, juhus, eeldus, teatepulga edasiandmine, pakutud võimalus, kaasnevad hüved

Karjääritee võib vastata erinevatele mudelitele ja olla:

- 1) vertikaalne
- 2) horisontaalne
- 3) ametikohasisene (ekspert)
- 4) kannapööretega
- 5) kaleidoskoopkarjäär

Karjääri võib teha õpetaja nii sisemiselt (kes ma olen?) kui väliselt (kus?) – eneseteostus vs väljakutse.

Erinevad õpetaja karjääri võimalikud etapid (ridu lugeda alt ülesse)

Õpetaja saadik / missiooniga õpetaja	<i>määratlemata</i>	pühendumine õpetaja professionile, kolleegide motiveerimine, kõneisik ühiskonnas, eriala/valdkonna ekspert, kaasamine erinevatesse tööühmadesse, tegevustesse
kogemustega õpetaja	10 +	vanem / meister / mentor – noorte õpetajate, üliõpilaste juhendamine, õppematerjalide koostamine
õpetaja	5-10	pühendumine õppetööle, enda võimekuste avastamine, täiendavad ülesanded
kohanev alustav õpetaja üliõpilane	1-5	iseloomustab kas evakuatsioon, õppimine või refleksioon
gümnaasiumis, tugiõpilane, õpetaja abi	<i>varieeruv</i>	
AEG / KOHT / AJEND	aastad, mille jooksul vastavasse karjäärietappi jõutakse	iseloomustavad tegurid

Kutsesüsteemis eristame õpetaja karjääriredelil järgnevaid võimalusi:

õpetaja, tase 7

vanemõpetaja, tase 7

meisterõpetaja, tase 8

Ülikooli lõpetades on õpetaja kvalifikatsiooni mõttes kõrgharidusega spetsialistina kvalifikatsiooniraamistiku 7. tasemel. Karjääriredelil edasi liikumine toimub peamiselt läbi enda arendatavate kompetentside ja seeläbi ka suurenenud vastutuse.

Õpetaja karjäärivõimalused sõltuvad ennekõike olemasolevatest võimalustest, aga loomulikult ka võimekusest ja valmidusest. Õpetajatel ei ole Eestis ainuõiget või üheselt rakendatavat karjääriredelit ja eeldus, et alustavale õpetajale antakse kohanimisajal vähem tööülesandeid ei pea kahjuks alati paika. Palju sõltub tööandja esindajast ehk koolijuhist ning palju kohalikest vajadustest. Samuti võib õpetaja karjääriredel olla seotud ülesannetega töökohalt väljaspool, mis on tihti ka vabatahtlik tegevus, ent siiski eri- või kutsealane. Ehk siis õpetaja karjäär ei ole ainuüksi vertikaalne, liikudes ühelt ametipostilt kõrgemale. Ühe õpetaja sihiks võib olla õppealajuhataja või koolijuhi positsioon, kuid samas võib teine õpetaja karjääriredelil eesmärgiks võtta täiendavad ülesanded ning arengu õpetajana. Näiteks on õpiku autor, kes oma ideid ja meetodeid ka teistele jagab liikunud oma karjääriteel edasi. Sama võib öelda ka ülikoolidega tihedat koostööd tegeva ning ka üliõpilasi õpetava õpetaja kohta. Õpetaja, kes aga täiendavaid ülesandeid koolis ja väljaspool kooli endale võtta ei soovi on samuti oma valiku teinud ja keskendub peamiselt tundide andmisele ning võib leida eneseteostuse läbi oma töösüsteemide lihvimise. Sellest tulenevalt on õpetaja karjääriredel äärmiselt individuaalne ning ennekõike seotud õpetaja isikliku professionaalse arenguga.

Erinevad võimalikud ametikohad ja tööülesanded (sulgudes peamine tööülesanne)

ÕPETAJA (õppija arengu toetamine, õppetöö kavandamine ja korraldamine)

KLASSIJUHATAJA (koostöö kooli ja kodu vahel)

AINEKOMISJONI JUHT / ÕPPETOOLI JUHT (administratiivsed ülesanded, juhtkonna ja õpetajaskonna vahelüli)

AINESEKTSIOONI JUHT (piirkonna ainealase töö korraldamine)

AINELIIDU JUHATUSE LIIGE (täiendavad ülesanded koolist väljaspool riiklikul tasandil)

ÕPPEALAJUHATAJA (õppetöö korraldamine - paljudes koolides on sellisest ametikohast loobunud, tööülesanded on teisiti jagatud)

DIREKTOR (koolielu korraldamine, koolikultuuri kujundamise ja visiooni eestvedaja)

HARIDUSAMETNIK (poliitiliste otsuste elluviija või rakendamise vahendaja)

HARIDUSMINISTER (haridusvaldkonna strateegiline edendamine riigis)